

◆ **Opinie Tanny Dobbelaar**

DNA bevat liefde noch loyaliteit, gedeeld DNA is daarom geen garantie voor een gedeeld leven

Delphine Boël en koning Albert. Beeld rv

Tanny Dobbelaar is filosoof en doctoreerde aan de Rijksuniversiteit Groningen over voorouderlijke geschiedenis.

◆ Exclusief voor abonnees door [Tanny Dobbelaar](#) 30 januari 2020, 8:00

Geachte mevrouw Boël,

Na zeven jaar strijd heeft koning Albert toegegeven dat hij uw biologische vader is. Dit nieuws roept bij mij de vraag op wat u met die strijd gewonnen heeft. Ik schrijf u als filosoof die het concept 'familie' uitgebreid heeft bestudeerd. Wat betekent 'familie' in een cultuur

waarin het neoliberale idee van het vrije individu botst met diepgevoelde banden met familieleden? Denk aan ouders die voor ons zorgen totdat wij voor hen gaan zorgen, aan kinderen, broers, zussen en andere verwanten, die vaak garant staan voor complexe relaties.

Soms kun je burens, collega's, vrienden en vriendinnen geen groter compliment geven dan door te zeggen dat ze 'als familie' zijn. Tegelijkertijd is familie een van de meest brute plekken op aarde. De meeste moorden en andere gewelddadigheden vinden namelijk plaats in 'huiselijke kring'.

Hoe moeten we al die verschillende opvattingen over familie duiden? Ik denk dat we gevangen zitten in een complex ideaal waarin drie concepten van familie moeten samenvallen. In het ideale geval is een familielid immers zowel genetisch verwant (biologisch concept), als familierechtelijk erkend (institutioneel concept), als onderdeel van een emotionele band, zó sterk dat die grenzen tussen individuele lichamen opheft (intersubjectief concept). Denk bij dit laatste concept aan de lichamelijke pijn die je kunt voelen als je kind pijn lijdt, je grenzeloze woede als een dierbare is vernederd, of de vreugde van een triomf die je gezamenlijk beleeft. Dit laatste concept gaat over liefde en loyaliteit, over de continuïteit van relaties tussen mensen die elkaar niet altijd even aardig hoeven te vinden.

De Amerikaanse antropoloog Marshall Sahlins noemt dit liefde- en loyaliteitsconcept universeel. Overal op aarde delen mensen hun leven alsof ze één zijn, wat niet betekent dat ze dan ook biologisch of familierechtelijk verwant zijn. Zo is er een volk bij de Inuit dat mensen als familie beschouwt als hun ouders ooit elkaars minnaars zijn geweest, hoewel ze zelf uit een andere verbintenis zijn ontstaan. Er zijn volken waarin de biologische moeder niet meer is dan een verwekker, maar niet telt als familie omdat ze haar leven niet met haar kinderen deelt. En van oudsher heeft de adel ook meer waarde gehecht aan biologie en familierecht, in het bijzonder erfrecht, dan aan emotionele banden als het om 'familie' gaat.

Tanny Dobbelaar Beeld rv

Toch nemen we vaak voetstoots aan dat kennis van biologische verwanten noodzakelijk is voor een gelukkig leven. Dat zou blijken bij adoptiekinderen met een gat in hun hart omdat ze hun biologische ouders niet kennen. Daartegenover staan adoptiekinderen die zich zo veilig en geliefd voelen dat ze weinig interesse tonen in hun verwekkers. Bovendien: onderzoek wijst uit dat kinderen die pas op latere leeftijd hun verwekkers ontmoeten, vaak in eerste instantie euforisch zijn over fysieke overeenkomsten. Ze herkennen dezelfde oogopslag, dezelfde kwaaltjes, en vaak ook dezelfde voor- en afkeuren. Na de euforie volgt vaak een teleurstellende relatie, omdat kind en verwekker nooit één leven hebben gedeeld en dat gemis is blijvend. DNA bevat liefde noch loyaliteit. Gedeeld DNA is daarom geen garantie voor een gedeeld leven.

Aanwezigheid werd een afwezigheid

Mevrouw Boël, hoewel ik u niet ken, meen ik dat u verdwaald bent in verschillende concepten van familie. Uw biologische vader heeft u lang zijn liefde getoond, hij noemde u papillon, maar hij is uit uw leven verdwenen. Daarmee heeft hij de betekenis van familie ontkend waarin 'familie' garant staat voor continuïteit, voor één leven delen. Zijn aanwezigheid werd een afwezigheid. Dat schrijnt.

Eenzelfde pijn kennen kinderen van wie de vaders na echtscheiding verdwijnen, soms omdat ze al hun aandacht gaan richten op hun tweede geliefde, inclusief nieuwe kinderen.

De kranten melden dat uw familierechtelijke vader, de heer Boël, nooit méér heeft willen zijn dan een familierechtelijke vader. Kennelijk kon u niet rekenen op zijn onverdeelde aandacht en toewijding. Dat is een gemis in het kwadraat.

De publieke opinie speculeert inmiddels over erfenissen en titels, maar daarmee slaat ze de plank mis. U verlangt onvoorwaardelijke loyaliteit en liefde voor altijd. Die heeft u niet gevonden bij de man die uw wettelijke vader is. U gaat die ook niet vinden bij de man die uw biologische vader is. Soms toont een ideaal zich door de afwezigheid ervan. U rouwt, omdat uw beide vaders uw zo legitieme verlangens naar de ideale familie niet hebben vervuld. Ik wens u alle kracht om dit verlies te boven te komen en uw eigen leven te gaan leiden.

Hoogachtend,

Tanny Dobbelaar